

**T.C.
BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜĞÜ
HUKUK MÜŞAVİRLİĞİ**

**PERSONEL CEZA
SORUŞTURMASI REHBERİ**

HAZIRLAYANLAR:

Av. Fırat BAYEZİT

Av. Mehmet Ali UZUN

Hukuk Müşaviri V. Öğr. Gör. Aziz YİĞİT

Mart 2020

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
PERSONEL CEZA SORUŞTURMASI.....	1
A. CEZA SORUŞTURMALARINA İLİŞKİN İŞLEMLERİN YÜRÜTÜLMESİNE UYGULANACAK MEVZUAT	1
B. CEZA SORUŞTURMASININ KAPSAMI.....	2
C. CEZA SORUŞTURMASINA KONU OLAYIN YETKİLİ MERCİE İLETİLMESİ, İŞLEME KONULMAYACAK İHBAR VE ŞİKÂyetLER	4
D. İNCELEME/ÖN İNCELEME	5
1. İnceleme/Ön İnceleme İşlemleri	5
2. İnceleme/Ön İnceleme Yapanların Yetkisi ve Rapor.....	5
3. Yetkili Mercinin Soruşturma İzni İçin Karar Vermesi Gereken Süre ve Ek Süre	6
4. Yetkili Mercinin Kararının Bildirimi, Bu Karara Karşı İtiraz ve İtiraz Süresi	6
E. SORUŞTURMAYA YETKİLİ AMİRLER VE ONAY	6
F. SORUŞTURMACI VE SORUŞTURULAN KİŞİ	7
G. İŞTİRAK HALİNDE İŞLENEN SUÇLAR	7
H. SORUŞTURMA İŞLEMLERİ.....	7
1. Şikâyet Eden Kişinin (Şikâyetçinin) İfadeye Çağırılması ve İfadesinin Alınması	8
2. Soruşturulan Kişinin İfadeye Çağırılması ve İfadesinin Alınması.....	9
4. Tanıkların İfadeye Çağırılması ve İfadesinin Alınması	9
5. Diğer Delillerin Toplanması.....	10
6. Fezlekenin (Soruşturma Raporunun) Hazırlanması	10
I. SORUŞTURMA İZİNİNİN KAPSAMI.....	11
İ. SORUŞTURMANIN SONUÇLANDIRILMASI.....	11
1. Lüzum-u Muhakeme (Son Soruşturmanın Açılması) Kararı	12
2. Men-i Muhakeme (Son Soruşturmanın Açılmaması) Kararı	13
3. Yetkili Kurul Kararlarına Karşı İtiraz	14

PERSONEL CEZA SORUŞTURMASI

Yükseköğretim personeli ceza soruşturması usulü 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun¹ 53. Maddesinin (m.) “(c)” bendine göre yapılmaktadır. Bu hükme göre “Yükseköğretim üst kuruluşları başkan ve üyeleri ile yükseköğretim kurumları yöneticilerinin, kadrolu ve sözleşmeli öğretim elemanlarının ve bu kuruluş ve kurumların 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar hakkında yetkili makamlarca inceleme başlatılabilir, inceleme sonucunda soruşturma açılmasına karar verilmesi ya da doğrudan soruşturma başlatılması hâlinde aşağıdaki hükümler uygulanır².” Bu hüküm gereği üniversite personelinin “görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar” hakkında yapılan ceza soruşturması 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu m. 53-c’ye yapılmaktadır.

Türk ceza hukukunun temel ilkeleri gereği, kural olarak ceza soruőturmaları yetkili Cumhuriyet savcılıkları tarafından yürütülmektedir. Ancak 2547 sayılı Kanun m. 53-c’de sayılan kişilerin “görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar” hakkında yapılacak soruőturmalarda Cumhuriyet Savcılıkları görevli ve yetkili olmayıp soruőturmalar bahsi yapılan maddede belirtilmiş olan kişiler tarafından ve belirtilmiş olan usule göre yapılmalıdır.

2547 sayılı Kanun m. 53-c’de belirtilen usulle, bu hükümde belirtilen kişilerin görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar için ve yine bu hükümde belirtilmiş olan yetkili kurullar tarafından izin verilmedikçe, Cumhuriyet savcıları tarafından ceza kovuőturması açılmaz. Dolayısıyla bu hüküm kapsamında sayılan kişiler için Cumhuriyet savcıları tarafından ceza kovuőturması açılabilmesi, soruşturmanın 2547 sayılı Kanun m. 53-c’de belirtilen usulle yapılmış olmasına bağlıdır.

A. CEZA SORUŞTURMALARINA İLİŞKİN İŞLEMLERİN YÜRÜTÜLMESİNE UYGULANACAK MEVZUAT

2547 sayılı Kanun m. 53-c.8’e göre “Bu Kanunda yer almamış hususlarda 4 Şubat 1329 tarihli Memurin Muhakematı Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.” 4 Şubat 1329 tarihli Memurin Muhakematı Hakkında Kanun, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun³ m. 18 ile yürürlükten kaldırılmıştır.

4483 sayılı Kanun m. 16 “Kanunlarda Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatın uygulanacağı belirtilen hallerde bu Kanun hükümleri uygulanır.” hükmü gereği, 2547 sayılı Kanun m. 53-c.’de yer almayan hususlarda, 4 Şubat 1329 tarihli Kanun yerine, 4483 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaktadır.

2547 sayılı Kanunda ve bu Kanun ile atf yapılan 4483 sayılı Kanunda soruşturmacı olarak görevlendirilenlerin yetkileri konusunda bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Ancak soruşturma yapılması halinde, 4483 sayılı Kanun m. 6’da “Ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren merciin bütün yetkilerini haiz olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapabilirler; hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesini

¹ RG. Tarih: 06.11.1981, Sayı: 17506.

² “02/12/2016 tarihli ve 6764 sayılı Kanunun 26 ncı maddesiyle bu fıkranın birinci paragrafında yer alan “ileri sürülen suçlar hakkında” ibaresi “ileri sürülen suçlar hakkında yetkili makamlarca inceleme başlatılabilir, inceleme sonucunda soruşturma açılmasına karar verilmesi ya da doğrudan soruşturma başlatılması hâlinde” şeklinde değiştirilmiştir.”

³ RG. Tarih:04.12.1999, Sayı:23896.

de almak suretiyle yetkileri dahilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar.” hükmüne yer verilmiştir. Bunun gereği olarak soruşturmacının 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu (CMK)⁴ hükümlerine göre işlem yapabileceği belirtildiğinden, “soruşturmacıların yetkileri 5271 sayılı CMK’ya göre belirlenmelidir.”

Öğretide UZ’un “Öte yandan, 4483 sayılı Kanun; 1 inci maddesinde açıkça belirtildiği üzere, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin **görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan** dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili mercileri belirtmek ve izlenecek usulü düzenlemek amacıyla çıkartılmış olup, aynı Kanununun 2 nci maddesinde de, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin **görevleri sebebiyle işledikleri suçlar** hakkında uygulanacağı belirtilmiştir. 2547 sayılı Kanununun 53 üncü maddesi hem görev dolayısıyla işlenen suçlar bakımından, hem de görevin yapıldığı sırada işlendiği iddia edilen suçlar bakımından uygulanabilecekken; 4483 sayılı Kanun sadece görev sebebiyle işlenen suçlar bakımından uygulanabilecektir. Daha açık bir ifade ile, yükseköğretim personeli tarafından işlendiği iddia edilen suçun görev dolayısıyla işlenmesi hali ile görevin yapıldığı sırada işlenmesi hali ayrı ayrı değerlendirilerek 4483 sayılı Kanunun ilgili düzenlemelerinin uygulanabilir olup olmadığının netleştirilmesi gerekir.”⁵ şeklinde belirttiği üzere, 4483 sayılı Kanunun uygulanabilir olup olmadığına dikkat edilmelidir.

Dolayısıyla yükseköğretim personelinin “görevini yaptığı sırada bir suç işlediği iddiası gündeme geldiğinde”, 2547 sayılı Kanunu m. 53’teki soruşturma usulü uygulama alanı bulacaktır. Ancak, öğretide UZ tarafından isabetle belirtildiği üzere, fiil ile görev arasında illiyet bağının bulunmadığı durumlarda soruşturma öncesinde 4483 sayılı Kanunun –aşağıda üzerinde durulan- ön inceleme ve izin ile ilgili hükümleri uygulanamaz. Yine Uz tarafından ifade edildiği üzere⁶, “Zira, 4483 sayılı Kanun sadece ve sadece “görev sebebiyle” (bu ifadenin 53 üncü maddedeki karşılığı “görev dolayısıyla” olup, bu ifadeden fiilin görevle ilgili olması gerektiği anlaşılmalıdır) işlendiği iddia edilen suçlar bakımından uygulanabilir. Şu halde, yükseköğretim personelinin görev yaptığı sırada bir suç işlediğinin iddia edilmesi halinde 4483 sayılı Kanunun soruşturma öncesi aşamaya ilişkin hükümleri uygulanamayacak, doğrudan ve sadece 2547 sayılı Kanunu m. 53’teki soruşturma usulünün işletilmesi gerekecektir.”

⁴ RG. Tarih:17.12.2004, Sayı:25673.

⁵ Abdullah, Uz, "Yükseköğretim Personelinin Ceza Soruşturması Öncesinde 4483 Sayılı Kanunun Ön İnceleme ve İzin Müessesesinin Uygulanabilirliği Sorunu", International Anatolia Academic Online Journal/Social Science Journal, 2.1, 2017,sayfa 77.

⁶ Uz, Adı Geçen Makale, Sayfa 78-79.

B. CEZA SORUŞTURMASININ KAPSAMI

2547 sayılı Kanun m. 53-c'ye göre yapılacak soruşturma, bu hüküm kapsamında olan kişiler tarafından "görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar" için geçerlidir. Dolayısıyla bu kapsamın dışında kalan suçlar için, 2547 sayılı Kanun m. 53-c'de belirtilen soruşturma usulü uygulanmayacaktır.

1. 2547 sayılı Kanun m. 53-c'de, bazı hallerde, bu hükümde düzenlenmiş olan soruşturma usulünün uygulanmayacağına yer verilmiştir. 2547 sayılı Kanun m. 53-c.7'ye göre "İdeolojik amaçlarla Anayasada yer alan temel hak ve hürriyetleri, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü veya dil, ırk, sınıf, din ve mezhep ayrılığına dayanılarak nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyeti ortadan kaldırmak maksadıyla işlenen suçlarla bunlara irtibatlı suçlar, öğrenme ve öğretme hürriyetini doğrudan veya dolaylı olarak kısıtlayan, kurumların sükûn, huzur ve çalışma düzenini bozan boykot, işgal, engelleme, bunları teşvik ve tahrik, anarşik ve ideolojik olaylara ilişkin suçlar ile ağır cezayı gerektiren suçüstü hallerinde, yukarıda yazılı usuller uygulanmaz; bu hallerde kovuşturmayı Cumhuriyet Savcısı doğrudan yapar." Bu hükümde düzenlenmiş olan haller için yürütülmesi gereken ceza soruşturması yetkili Cumhuriyet savcılığı tarafından yapılır.

2. Yine 2547 sayılı Kanun m. 53-c.6'ya göre "Yükseköğretim Kurulu Başkanı ve rektörlerin 1609 sayılı Bazı Cürümlerden Dolayı Memurlar ve Şerikleri Hakkında Takip ve Muhakeme Usulüne Dair Kanun kapsamına giren suçlarından dolayı yapılacak ceza soruŐturmasında yukarıda belirtilen ceza kovuŐturması usulü tatbik edilir. Bunlar dışında kalan tüm görevliler için 1609 sayılı Bazı Cürümlerden Dolayı Memurlar ve Şerikleri Hakkında Takip ve Muhakeme Usulüne Dair Kanun hükümleri uygulanır."

3. 2547 sayılı Kanun m. 53-c.8 ile yapılan yollama gereği, bu hükümde düzenlenmeyen hususlarda, 4483 sayılı Kanunun hükümleri uygulanmalıdır. 4483 sayılı Kanunda, Kanunun kapsamı belirlenmiştir. Yapılan bu belirleme gereği, bazı suçların soruŐturmaları/incelemeleri 4483 sayılı Kanunun kapsamı dışında tutulmuŐtur. Bu şekilde yapılan sınırlama, 2547 sayılı Kanun m. 53-c.8 ile yapılan yollama gereği, 2547 sayılı Kanun m. 53-c hükmü gereği yapılan soruŐturmalar/incelemeler için de geçerlidir.

4483 sayılı Kanun m. 2'de Kanunun kapsamı belirlenmiştir Buna göre;

"(1) Bu Kanun, Devletin ve diğerk kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğerk kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında uygulanır.

(2) Görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tabi olanlara ilişkin kanun hükümleri ile suçun niteliği yönünden kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümler saklıdır.

(3) Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali genel hükümlere tabidir.

(4) Disiplin hükümleri saklıdır. (5) 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 243 ve 245 inci maddeleri⁷ ile 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 154 üncü maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında açılacak soruşturma ve kovuŐturmalarda bu Kanun hükümleri uygulanmaz."

⁷ 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 5237 sayılı Tür Ceza Kanunu (Tarih:01.10.2004, Sayı:2561) ile yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlükten kaldırılan 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 243 ve 245 inci maddelerinin yerini, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda, "işkence" yan başlıklı m. 94 ve "neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence" yan başlıklı m. 95 almıştır.

2547 sayılı Kanun m. 53-c’de belirtilen ceza soruşturması usulü bazı hallerde uygulanmaz. Bunlar;

- Ağır suçüstü hallerinde,
- Rüşvet, irtikâp, ihtilas, zimmet, kaçakçılık, ihalelere fesat karıştırma, devlete ait gizli bilgi ve şifreleri ifşa etmek gibi suçlarda soruşturma izni vermeye yetkili mercinin izni aranmaz, bu suçlar için doğrudan Cumhuriyet savcılığı tarafından soruşturma yapılır.

4. Bazı Kanunlarda bulunan özel hükümler dolayısıyla, bu Kanunlarda düzenlenmiş olan suçların soruşturması, 2547 sayılı Kanun m. 53-c hükmünün kapsamı dışında kalmaktadır. Bunlar:

- 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Fiillerin Takibi Hakkındaki Kanun⁸ kapsamında olan suç ve cezalar,
- 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun⁹ 13., 14. ve 15. ve devamı maddelerinde belirtilen suç ve cezalar,
- 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununun¹⁰ 17 ve devamı hükümlerinde düzenlenen suç ve cezalar,

için soruşturma/kovuşturma usulü bu Kanun hükümlerinde belirtilen usullerle yapılır. Dolayısıyla bu Kanunlarda düzenlenmiş olan suçların incelenmesi/soruşturulması, 2547 sayılı Kanun m. 53-c hükmü gereğince yapılmaz. Bu suçlar için soruşturma doğrudan Cumhuriyet savcılığı tarafından yürütülür.

C. CEZA SORUŞTURMASINA KONU OLAYIN YETKİLİ MERCİE İLETİLMESİ, İŞLEME KONULMAYACAK İHBAR VE ŞİKÂyetLER

Meydana gelen bir olayın yetkili mercie iletilmesi, işleme konulacak/işleme konulmayacak ihbar ve şikâyetler 4483 sayılı Kanun m. 4’te düzenlenmiştir. Buna göre;

“(1) Cumhuriyet başsavcılığı, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu Kanun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikâyet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve hakkında ihbar veya şikâyette bulunulan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesine başvurmaksızın evrakın bir örneğini ilgili makama göndererek soruşturma izni isterler.

(2) Diğer makam ve memurlarla kamu görevlileri de, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini ihbar, şikâyet, bilgi, belge veya bulgulara dayanarak öğrendiklerinde durumu izin vermeye yetkili mercie iletirler.

(3) Bu Kanuna göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikâyetlerde kişi veya olay belirtilmesi, iddiaların ciddî bulgu ve belgelere dayanması, ihbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması zorunludur.

(4) Üçüncü fıkradaki şartları taşımayan ihbar ve şikâyetler Cumhuriyet başsavcılığı ve izin vermeye yetkili merciler tarafından işleme konulmaz ve durum, ihbar veya şikâyette bulunana bildirilir. Ancak iddiaların, sıhhati şüpheye mahal vermeyecek belgelerle ortaya

⁸ RG. Tarih:31.07.1951, Sayı:7872.

⁹ RG. Tarih:15.05.1971, Sayı:13837.

¹⁰ RG. Tarih:04.05.1990, Sayı:20508.

konulmuş olması halinde ad, soyad ve imza ile iş veya ikametgâh adresinin doğruluğu şartı aranmaz. Başsavcılar ve yetkili merciler ihbarcı veya şikâyetçinin kimlik bilgilerini gizli tutmak zorundadır.”

D. İNCELEME/ÖN İNCELEME

2547 sayılı Kanun m. 53-c’de “ ... tabi memurlarının görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen suçlar hakkında yetkili makamlarca **inceleme başlatılabilir**, inceleme sonucunda soruşturma açılmasına karar verilmesi ya da doğrudan soruşturma başlatılması...” şeklinde yetkili makamlar tarafından “inceleme” başlatılabileceğine yer verilmiştir.

Buna karşılık 4483 sayılı Kanun m. 5-9 hükümlerinde “ön incelemeden bahis yapılmıştır. 2547 sayılı Kanunda incelemenin nasıl yapılacağına yer verilmediği için, 4483 sayılı Kanunun m. 5-9 ön incelemeye ilişkin hükümleri, personel ceza soruşturmasının inceleme aşaması için uygulama alanı bulacaktır.

Bu hükümler gereği, ihbar ve şikâyetler üzerine yapılan işlemler;

- (1) İnceleme,
İnceleme sonucunda yetkili makamlarca (disiplin amirlerince) soruşturma açılmasına karar verilmesi halinde;
- (2) İlk soruşturma ve
- (3) Son soruşturma olmak üzere üç kısımdan oluşur.

1. İnceleme/Ön İnceleme İşlemleri

İnceleme/ön inceleme işlemleri 4483 sayılı Kanun m. 5’te düzenlenmiştir. Buna göre;

- (1) İzin vermeye yetkili merci, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlediğini bizzat veya 4483 sayılı Kanun m. 4’te yazılı şekilde öğrendiğinde bir ön inceleme başlatır.
- (2) Cumhuriyet başsavcılıkları ile izin vermeye yetkili merciler ihbar ve şikâyetler konusunda daha önce sonuçlandırılmış bir ön inceleme olması halinde müracaatı işleme koymazlar. Ancak ihbar veya şikâyet eden kişilerin konu ile ilgili olarak daha önceki ön incelemenin neticesini etkileyecek yeni belge sunması halinde müracaatı işleme koyabilirler.
- (3) Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından bizzat yapılabileceği gibi, görevlendireceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yaptırılabilir. İnceleme yapacakların, izin vermeye yetkili merciin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun içerisinden belirlenmesi esastır. İşin özelliğine göre bu merci, anılan incelemenin başka bir kamu kurum veya kuruluşunun elemanlarıyla yaptırılmasını da ilgili kuruluştan isteyebilir. Bu isteğin yerine getirilmesi, ilgili kuruluşun takdirine bağlıdır.
- (4) Yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilemez.
- (5) Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazla ise içlerinden biri başkan olarak belirlenir.

2. İnceleme/Ön İnceleme Yapanların Yetkisi ve Rapor

İnceleme/ön inceleme yapanların yetkisi ve inceleme/ön inceleme sonucunda oluşturulacak rapor 4483 sayılı Kanun m. 6’da düzenlenmiştir. Buna göre;

- (1) Ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren merciin bütün yetkilerini haiz olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapabilirler; hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesini de almak suretiyle yetkileri dahilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar. Ön inceleme birden çok kişi tarafından yapılmışsa, farklı görüşler raporda gerekçeleriyle ayrı ayrı belirtilir.
- (2) Yetkili merci bu rapor üzerine soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir. Bu kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur.

3. Yetkili Merciiin Soruşturma İzni İçin Karar Vermesi Gereken Süre ve Ek Süre

Yetkili merciin, soruşturma izni için karar vermesi için gereken süre ve ek süre 4483 sayılı Kanun m. 7’de düzenlenmiştir. Buna göre;

- (1) Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 4483 sayılı Kanunun 5’inci maddesinin birinci fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil **en geç otuz gün** içinde verir. Bu süre, zorunlu hallerde **on beş günü** geçmemek üzere bir defa uzatılabilir.
- (2) Yetkili merci, herhalde yukarıdaki fıkrada belirtilen süreler içinde memur veya diğer kamu görevlisi hakkında soruşturma izni verilmesi veya verilmemesi konusunda karar vermek zorundadır.

4. Yetkili Merciiin Kararının Bildirimi, Bu Karara Karşı İtiraz ve İtiraz Süresi

Yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararın bildirim, bu karara karşı itiraz ve itiraz süresi 4483 sayılı Kanun m. 9’da düzenlenmiştir. Buna göre;

- (1) Yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararını Cumhuriyet başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisine ve varsa şikâyetçiye bildirir.
- (2) Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi; soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet başsavcılığı veya şikâyetçi, izin vermeye yetkili merciler tarafından verilen işleme koymama kararına karşı da şikâyetçi itiraz yoluna gidebilir. İtiraz süresi, yetkili merciin kararının tebliğinden itibaren **on gündür**.

E. SORUŞTURMAYA YETKİLİ AMİRLER VE ONAY

2547 sayılı Kanun m. 53-c.1’e göre, ilk soruşturma Yükseköğretim Kurulu Başkanınca veya diğer disiplin amirlerince doğrudan veya görevlendirecekleri uygun sayıda soruşturmacı tarafından yapılır. Benzer bir ifadeyle soruşturma, disiplin amiri tarafından bizzat yapılabileceği gibi, ihtiyaca göre bir veya birden fazla soruşturmacı da atanabilir.

1. AŞAMA	Soruşturmaya yetkili makam; personelin görevleri dolayısıyla ya da görevlerini yaptıkları sırada işledikleri ileri sürülen bir suçun işlediğini şikâyet, ihbar, basın yayın yolu ile öğrenmesi veya doğrudan doğruya suçta tanık olması durumunda, personel hakkında inceleme ve/veya ceza soruşturması başlatır.
-----------------	---

İnceleme ve/veya ceza soruşturmasına başlanması için meydana gelen olgunun suç işlendiği yönünde ciddi, gerçekçi veya somut deliller içermesi gerekir. Suç işlendiği yönünde

ciddi, gerçekçi veya somut deliller içermeyen durumlarda, soruşturma açılmayabilir. Bu durumdaki takdir hakkı yetkili makamdadır.

2. AŞAMA	İnceleme/soruşturma; yetkili makam tarafından imzalanacak soruşturma emri (onayı) ile başlatılır (EK-1: Soruşturmacı/komisyon görevlendirme yazısı). İnceleme/soruşturma emrinde (onayında), isnat edilen suç ile hakkında soruşturma açılan kişinin kimliği açıkça ifade edilmeli, fail bilinmiyorsa inceleme için alınan onayda soruşturmacıdan varsa failin belirlenmesi istenmeli, soruşturma konusu olaya/fiile ilişkin bilinen bilgiler ifade edilmeli, soruşturma açılmasını gerektiren eylem/davranış/ihtimal açıkça belirtilmelidir.
-----------------	--

3. AŞAMA	Soruşturma emri, soruşturmacıya/soruşturmacılara usulüne uygun tebliğ edilerek süreç başlatılır.
-----------------	--

F. SORUŞTURMACI VE SORUŞTURULAN KİŞİ

2547 sayılı Kanun m. 53-c.1'in ikinci alt bendine göre "*Öğretim elemanlarından soruşturmacı tayin edilmesi halinde, bunların, hakkında soruşturma yapılacak öğretim elemanının akademik unvanına veya daha üst akademik unvana sahip olmaları şarttır.*" Bu nedenle soruşturmacının akademik unvanının, hakkından soruşturma yaptığı kişinin akademik unvanından daha üst olması aranmaktadır.

Dolayısıyla soruşturmacının görev ve derecesi ya da akademik unvanı, soruşturması yapılan personelin görev ve derecesinden ya da akademik personelin unvanından daha yüksek olmalıdır.

G. İŞTİRAK HALİNDE İŞLENEN SUÇLAR

Suçun birden fazla kişi tarafından işlenmesi mümkündür. Bu şekilde iştirak halinde işlenen bir suçun olması halinde 2547 sayılı Kanun m. 53-c.5'e göre "*Değişik statüdeki kişilerin birlikte suç işlemeleri halinde soruşturma usulü ve yetkili yargılama mercii görev itibarıyla üst dereceliye göre tayin olunur.*" Bu bakımdan birden fazla kişi tarafından işlenen bir suçun varlığında, görev itibarıyla üst derecede olana göre soruşturma usulü ve yetkili yargılama mercii belirlenmelidir.

H. SORUŞTURMA İŞLEMLERİ

Soruşturma emrini tebliğ alan soruşturmacı, soruşturma emrini incelemek suretiyle hangi konu ve konularda, kim veya kimler hakkında soruşturma yapılması istendiğini tespit eder. Soruşturma emri ekinde yer alan şikâyet dilekçeleri, ihbar yazıları ve varsa diğer kayıt ve belgeler incelenerek iddialarla ilgili gerekli bilgi ve belgeleri ilgili makam ve kişilerden temin edilerek gerekli tahkikat yapılır. Soruşturmacı, gerekli gördüğü hallerde keşif yapabilir, bilirkişi incelemesi yapabilir. Bununla beraber soruşturmacı ihtiyaç duyduğu tüm delilleri toplayabilir.

2547 sayılı Kanunda ve bu Kanun ile atıf yapılan 4483 sayılı Kanunda soruşturmacı olarak görevlendirilenlerin yetkileri konusunda bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Ancak soruşturma yapılması halinde, 4483 sayılı Kanun m. 6'da "*Ön inceleme ile görevlendirilen kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren mercii bütün yetkilerini haiz olup, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre işlem yapabilirler; hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisinin ifadesini de almak suretiyle yetkileri dahilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar.*"

hükmüne yer verilmiştir. Bunun gereği olarak soruşturmacının 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu hükümlerine göre işlem yapacağı belirtildiğinden, soruşturmacıların yetkileri bu Kanuna göre belirlenmelidir. Buna göre soruşturmacıların bazı yetkileri şöyle sıralanabilir:

- Sanığı sorguya çekmek,
- Tanık çağırarak ve dinlemek,
- Bilirkişiye başvurmak,
- Keşif yaptırmak,
- Zorla el koymak,
- Arama yapmak,
- Soruşturmanın temel ilkelerine uygun benzeri diğer yetkiler.

Ceza soruşturmasını yürütmekle görevli olan kişi/kişiler, 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanununun kamu davasının hazırlanmasına ilişkin hükümleri çerçevesinde, **soruşturmanın temel ilkelerine uygun olmak suretiyle,** Cumhuriyet Başsavcısının yapmakla yetkili olduğu bazı işleri yapabilecektir. Dolayısıyla soruşturmacı; hakkında soruşturma yapılan kişinin lehine olanlar da dahil olmak üzere olayı aydınlatabilecek delilleri, bilgi ve belgeleri toplayacak, tanık ve soruşturulan kişinin ifadelerin alacak, gerektiğinde keşif yapacak ve bilirkişi incelemesi yapabilecektir.

DİKKAT!	Disiplin ve ceza soruşturmasının birlikte yürütülmesi halinde her iki soruşturmaya ilişkin usullere ayrı ayrı uyulur.
----------------	---

Soruşturmacının görevleri aşağıdaki gibidir:

1. Şikâyet Eden Kişinin (Şikâyetçinin) İfadeye Çağırılması ve İfadesinin Alınması

Soruşturma bir şikâyet üzerine açılmış olabilir. Bu durumda şikâyet eden kişinin bilgisine başvurulması gerekir.

Şikâyet eden kişinin ifadesinin, hakkında şikâyet yapılan kişi ve olaya tanık olan kişilerin ifadesinden önce alınması daha uygundur.

DİKKAT!	İfadesi alınırken veya sonrasında şikâyet eden kişiye yemin teklif edilmez.
----------------	---

4. AŞAMA/ Şikâyetçinin Davet Edilmesi	Şikâyet eden kişi, soruşturmaya konu olayı içeren davet yazısı ile önceden belirlenmiş gün, saat ve yerde ifade vermek üzere davet edilir (EK-2 Şikâyetçinin ifadeye davet yazısı). Davet yazısı şikâyet eden kişiye iadeli taahhütlü mektupla ya da elden tebliğ edilebilir.
--	--

5. AŞAMA/ Şikâyetçinin İfadesinin Alınması	Davet yazısının şikâyet edilen kişiye tebliğ edildiğine ilişkin belge, soruşturma dosyasına konulur. Şikâyetçiye varsa şikâyet dilekçesindeki imzanın kendisine ait olup olmadığı sorularak, ifadesinin alınmasına başlanır. Şikâyet eden kişinin, soruşturmacı huzurunda ve bir zabıt kâtabi eşliğinde kimlik bilgileri ile tüm şikâyetleri dinlenerek tutanağa geçirilir. Hazırlanan tutanağın altı; soruşturmacı, şikâyetçi ve zabıt katibince tarih atılarak imzalanır. İki nüsha olarak hazırlanmış olan tutanağın bir örneği talebi halinde şikâyet eden kişiye verilir ve soruşturmacıda kalan nüshası üzerine, diğer nüshayı elden aldığına ilişkin tarih atılarak imzası alınır (EK-3: Şikâyetçinin ifade zaptı).
---	---

Şikâyet eden dilerse ifadesini yazılı olarak sunabilir ancak yine de huzurda kimlik tespiti yapılmalıdır. Böyle bir durumda şikâyet edenin ifadesini yazılı vermek istediği hususu tutanağa yazılarak belli bir süre verilmeli, tutanakta bu süreyi şikâyet edenin de onayladığı belirtilerek tutanak altına alınmalıdır. Ancak şikâyet edenin yazılı olarak ifade vermesine rağmen, soruşturmacı dilerse, soruşturma ile ilgili olan hususlarla ilgili olmak üzere yazılı ifadeyle beraber şikâyet edenin sözlü ifadesine başvurabilir.

DİKKAT!	Birden fazla şikâyet edenin bulunması buradaki süreç her biri için ayrı ayrı işletilmelidir.
----------------	--

2. Soruşturulan Kişinin İfadeye Çağırılması ve İfadesinin Alınması

DİKKAT!	İfadesi alınırken veya sonrasında soruşturulan kişiye yemin teklif edilmez.
----------------	---

6. AŞAMA/ Soruşturulan Kişinin Davet Edilmesi	Soruşturulan kişi; soruşturmaya konu olayı ve dolayısıyla ne ile suçlandığını tam olarak anlayabileceği şekilde hazırlanmış davet yazısı ile önceden belirlenmiş gün, saat ve yerde olaya ilişkin savunmasını yapmak üzere davet edilir. Davet yazısının tebliği ile ifadenin alınması arasında en az 7 gün olmalıdır. (EK-4: Soruşturulan kişinin ifadeye davet yazısı).
--	--

Davet yazısı, soruşturulana iadeli taahhütlü mektupla ya da elden tebliğ edilebilir ve tebliğe ilişkin belge soruşturma dosyasına konulur. Soruşturulan kişinin, talep etmesi halinde savunmasını hazırlayabilmesi için ek olarak makul bir süre verilebilir.

7. AŞAMA/ Soruşturulan Kişinin İfadesinin Alınması	Sürelerin hesabında davet yazısının tebliğ edildiği gün hesaba katılmaz. Şüphelinin, soruşturmacı huzurunda ve zabıt kâtabi eşliğinde kimlik bilgileri ile tüm savunmaları dinlenerek tutanağa geçirilir. Hazırlanan tutanak soruşturmacı, soruşturulan kişi, varsava avukatı ve zabıt katibince tarih atılarak imzalanır. İki nüsha olarak hazırlanmış olan tutanağın bir örneği talebi halinde soruşturulan kişiye verilir ve soruşturmacıda kalan nüshası üzerine, diğer nüshayı elden aldığına ilişkin imzası tarih atılarak alınır (EK-5: Soruşturulan kişinin ifade zaptı).
---	---

Soruşturulan kişi, dilerse ifadesini yazılı olarak sunabilir ancak yine de huzurda kimlik tespiti yapılmalıdır. Böyle bir durumda tutanağa soruşturulan kişinin savunmasını yazılı olarak vermek istediği hususu yazılarak savunması için belli bir süre verilmeli, tutanakta bu süreyi soruşturulan kişinin de onayladığı belirtilmelidir. Ancak soruşturulan kişinin yazılı olarak ifade vermesine rağmen, soruşturmacı dilerse, soruşturma ile ilgili olan hususlarla ilgili olmak üzere yazılı ifadeyle beraber soruşturulan kişinin sözlü ifadesine başvurabilir.

DİKKAT!	<ul style="list-style-type: none">• Disiplin ve ceza soruşturmasının birlikte yürütülmesi halinde disiplin soruşturmalarındaki usule de uyulması zorunludur.• Soruşturulan kişilerin birden fazla olması halinde, buradaki süreç her biri için ayrı ayrı yapılmalıdır.
----------------	---

4. Tanıkların İfadeye Çağırılması ve İfadesinin Alınması

DİKKAT!	Tanık dinlenmesi, zorunlu olmamakla birlikte soruşturulan olayın açıklığa kavuşturulması açısından faydalı bir işlemdir. <u>Özellikle tutanaklarda olaya şahit olan kişilerin isimleri geçiyorsa</u> bu kişilerin tanık olarak dinlenmemesi, disiplin soruşturmasının idari yargı makamlarınca bozulması sonucuna yol açabilir.
----------------	---

8. AŞAMA/ Tanığın Daveti	Tanık; soruşturmaya konu olayı içeren davet yazısı ile önceden belirlenmiş gün, saat ve yerde olaya ilişkin bilgi vermek üzere davet edilir (EK-6: Tanığın ifadeye davet yazısı). Davet yazısı tanığa iadeli taahhütlü mektupla ya da elden tebliğ ettirilerek tebliğe ilişkin belge soruşturma dosyasına eklenir.
---------------------------------	---

TANIK YEMİNİ	Tanığın kimlik bilgileri tutanağa geçirildikten sonra, olaya ilişkin bildikleri hakkında doğruyu söyleyeceği hususunda yemin ettirilir. Yeminin nasıl icra edileceği Ceza Muhakemesi Kanununun 55. Maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre " (1) <i>Tanığa verilecek yemin, tanıklıktan önce "Bildığimi dosdoğru söyleyeceğime namusum ve vicdanım üzerine yemin ederim."</i> ve 54 üncü maddeye göre tanıklıktan sonra verilmesi hâlinde " <i>Bildığimi dosdoğru söylediğime namusum ve vicdanım üzerine yemin ederim."</i> biçiminde olur. (2) <i>Yemin edilirken herkes ayağa kalkar.</i> "
---------------------	---

9. AŞAMA/ Tanığın İfadesinin Alınması	<u>Tanığın yemin etmekten imtina etmesi durumunda bu husus tutanağa geçirilir.</u> Tanığın ifadesi, soruşturmacı huzurunda ve zabıt kâtibi eşliğinde dinlenerek tutanağa geçirilir. İki nüsha halinde hazırlanan tutanağın bir örneği talebi halinde tanığa verilir ve soruşturmacıda kalan nüshası üzerine, diğer nüshayı elden aldığına ilişkin imzası tarih atılarak alınır (EK-7: Tanığın ifade zaptı).
--	--

Tanık dilerse ifadesini yazılı olarak sunabilir. Bu durumda tanığın huzurda kimlik tespiti yapılmalı, yazılı beyanının doğruluğuna ilişkin usulüne uygun yemin ettirilmeli, tutanağa ifadesini yazılı vermek istediği hususu yazılarak belli bir süre verilmeli, tutanakta bu süreyi tanığın da onayladığı belirtilmelidir. Ancak tanığın yazılı olarak ifade vermesine rağmen soruşturmacı dilerse, soruşturmaya ilgili olan hususlarla ilgili olmak üzere yazılı ifadeyle beraber tanığın sözlü ifadesine başvurabilir.

DİKKAT!	Birden fazla tanığın bulunması durumunda süreç, her biri için ayrı ayrı işletilmelidir.
----------------	---

5. Diğer Delillerin Toplanması

10.AŞAMA/ Diğer Delillerin Toplanması	Soruşturmacı tarafından, soruşturma konusu olayı açıklığa kavuşturmak için kişilerin ifadeleri dışında Kanuna uygun olmak şartıyla gerekli olan bütün delillerin toplanıp soruşturma dosyasına konulması gerekir. Soruşturmacı; ihtiyaç duyarsa keşif yapabilir, bilirkişi incelemesi yaptırabilir.
--	---

6. Fezlekenin (Soruşturma Raporunun) Hazırlanması

11.AŞAMA/ Fezlekenin Hazırlanması	Soruşturma aşamasında şikâyet edenler, soruşturulan kişiler ile tüm tanıkların ifadeleri alındıktan ve gerekli görülen tüm deliller toplandıktan sonra soruşturmacı tarafından, kendisine soruşturma görevi veren amire sunulmak üzere fezleke hazırlanır (EK-8: Fezleke/ceza soruşturması raporu).
--	--

Fezlekedede; soruşturmayı açan kurum, soruşturması istenilen olay, soruşturmanın ne şekilde başladığı, soruşturulan kişiler (birden fazla soruşturulan kişi varsa her biri ayrı ayrı listelenmelidir), suçun niteliği, deliller, ifadelerin özeti, delillerin değerlendirilmesi, kanaat ve istem bölümleri yer alır.

Fezlekenin ekinde, tebliğ belgeleri, tüm ifadeler ve yazılı ya da görsel bütün deliller yer alır. İstem bölümünde, soruşturmacı tarafından, soruşturulan kişinin/kişilerin yargılanmalarına yer olup olmadığına (lüzum-u muhakeme ya da men-i muhakeme) ilişkin kanaat bildirilir. Fezlekedede; her bir soruşturulan kişi, olay ya da delil ayrı değerlendirilmeli, kanaat gerekçelendirilmelidir. İstem bölümünde kanaat bildirilirken de soruşturulan kişilerin isimleri tek tek yazılmalıdır.

I. SORUŞTURMA İZİNİNİN KAPSAMI

Soruşturma iznininin kapsamına ilişkin bir hükme 2547 sayılı Kanunda yer verilmemiştir. Ancak 2547 sayılı Kanun m. 53-c ile yollama yapılan 4483 sayılı Kanun m. 8'de "soruşturma iznininin kapsamı" belirtilmiştir. Buna göre:

- "(1) Soruşturma izni, şikâyet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konuları kapsar.
- (2) Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında, yeniden izin alınması zorunludur.
- (3) Suçun hukuki niteliğinin değişmesi, yeniden izin alınmasını gerektirmez."

İ. SORUŞTURMANIN SONUÇLANDIRILMASI

12.AŞAMA/ Soruşturmanın Sonuçlandırılması	Soruşturmacının soruşturmayı tamamlayarak hazırladığı fezleke ve dosyayı, ilgili yetkili kurula gönderilmek üzere soruşturma emri veren makama sunması üzerine; soruşturma yapmaya yetkili makam tarafından fezleke ve ekleri, karar vermeye yetkili kurula ulaştırılır.
--	--

SON SORUŞTURMAYA KARAR VERECEK KURUL	<u>Fezleke ve dosyanın yetkili kurula teslim edilmesi ile beraber ilk soruşturmadan, son soruşturmaya geçilir. 2547 sayılı Kanun m. 53-c.2'de son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek kurullar tek tek belirlenmiştir.</u> Buna göre; "a) Yükseköğretim Kurulu Başkan ve üyeleri ile Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkan ve üyeleri hakkında Danıştayın 2 nci Dairesi, b) Devlet ve vakıf yükseköğretim kurumu rektörleri, rektör yardımcıları ile üst kuruluş genel sekreterleri hakkında, Yükseköğretim Kurulu üyelerinden teşkil edilecek üç kişilik kurul, c) Üniversite, fakülte, enstitü ve yüksekokul yönetim kurulu üyeleri, fakülte dekanları ve dekan yardımcılığı, enstitü ve yüksekokul müdürleri ve yardımcılığı ile üniversite genel sekreterleri hakkında, rektörün başkanlığında rektörce görevlendirilen rektör yardımcılıklarından oluşacak üç kişilik kurul, d) Öğretim elemanları, fakülte, enstitü ve yüksekokul sekreterleri hakkında üniversite yönetim kurulu üyeleri arasından oluşturulacak üç kişilik kurul, e) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlar hakkında, mahal itibariyle yetkili il idare kurulu" son soruşturmanın açılıp açılmayacağına karar verir.
---	--

KURUL ÜYELERİ GÖREV SÜRESİ	2547 sayılı Kanun m. 53-c.2.f.'ye göre "Yükseköğretim Kurulu ile üniversite yönetim kurullarınca oluşturulacak kurullarda görevlendirilecek asıl ve yedek üyeler bir yıl için seçilirler. Süresi sona erenlerin tekrar seçilmeleri mümkündür."
-----------------------------------	--

KURUL TOPLANTISI	2547 sayılı Kanun m. 53-c.3'e göre "Son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek kurullar üye tamsayısı ile toplanır. Kurullara, ilk soruşturmayı yapmış olan üyeler ile haklarında karar verilecek üyeler katılamazlar. Noksanlar yedek üyelerle tamamlanır. Diğer hususlarda bu Kanununun 61 inci maddesi hükümleri uygulanır."
-------------------------	--

KURUL TOPLANTI VE KARAR YETERSAYISI	2547 sayılı Kanun m. 53-c.3 ile son soruşturmanın açılıp açılmamasına karar verecek kurul toplantısında, toplantı yeter sayısı ve karar yeter sayısı için 2547 sayılı Kanun m. 61'e yollama yapılmıştır. Bu maddeye göre "(1) Bu kanunda sözü geçen juri ve kurullarda, her üye oyunu kabul veya ret yoluyla vermekle görevlidir. Çekimser oy kullanılamaz. (2) Yükseköğretim Kurulu dışında yer alan kurulların toplantı nisabı kurul üye tamsayısının yarısından fazlasıdır. (3) Bütün kurullarda kararlar toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. (4) Üçüncü turda salt çoğunluğun sağlanamadığı hallerde dördüncü turda oy çokluğu esası uygulanır."
--	---

KARŞI OY	- Karar, oy birliği alınmış olabilir. Bu durumda karşı oy gündeme gelmez. - Kararın oy çokluğu ile alınması halinde karara katılmayan üye, imzasının yanına, çoğunluğun kararına katılmadığını belirtmeli ve ayrıca çoğunluğun kararına katılmama gerekçesini yazılı olarak vermelidir.
-----------------	--

2547 sayılı Kanun m. 53-c'ye göre yapılan son soruşturmada iki şekilde karar verilebilir. Bunlar; yukarıda sayılan karar kurullarınca son soruşturmanın açılması (lüzum-u muhakeme) veya son soruşturmanın açılmaması (men-i muhakeme) kararlarıdır.

1. Lüzum-u Muhakeme (Son Soruşturmanın Açılması) Kararı

13.AŞAMA/ Lüzum-u Muhakeme Kararı	2547 sayılı Kanun'un 53. maddesine göre, şüphelinin isnat edilen suç işlediğine ilişkin inandırıcı ve yeterli delil bulunursa, şüphelinin yargılanmasını sağlayan lüzum-u muhakeme kararı verilir (EK-9: Son soruşturmaya (kovuşturmaya) yetkili kurul kararı). Yetkili kurul kararlarında, şüphelinin adı, soyadı, isnat edilen suç işlediği sıradaki memuriyet unvanı ve görevi, şüpheliler hakkında cezai kovuşturmayı gerektiren suç konusu eylemin neden ibaret olduğu ve isnat edilen suç konusu eylemlerin hangi tarihte işlendiği, her eylem hakkında verilen kararın gerekçesi, verilen kararın oy birliği ile mi yoksa oy çokluğu ile mi verildiği ve deliller gösterilir (Bkz: Danıştay 2. Daire 10.10.2002 tarihli, 2001/1032 Esas Sayılı, 2002/3415 Karar Sayılı Kararı ¹¹)
--	---

¹¹ Erişim Tarihi: 11.02.2020, <http://emsal.danistay.uyap.gov.tr/BilgiBankasiIstemciWeb/>.

Lüzum-u Muhakeme Kararının Tebliği ve İtiraz Süresi	Lüzum-u muhakeme kararları soruşturulan kişiye (şüpheliye/sanığa) tebliğ edilir. <u>Lüzum-u muhakeme kararına karşı şüphelinin 10 gün içinde itiraz hakkı bulunmaktadır.</u> İtiraz dilekçesi doğrudan Danıştay Başkanlığına verilebileceği gibi Danıştay'a gönderilmek üzere soruşturmayı açan makama da verilebilir. Karara karşı itiraz edilmesi halinde, kararın tebliğine ilişkin belge ve itiraz dilekçesi de eklenmek suretiyle fezleke, yetkili kurul kararı ve soruşturma dosyası Danıştay'a gönderilir.
--	--

DİKKAT!	Lüzumu muhakeme kararları soruşturulan kişiye bizzat tebliğ edilir. Soruşturulan kişinin bulunamaması durumunda, 7201 sayılı Tebligat Kanunu gereği ilan tebliğ yolu ile tebligat yapılmalıdır.
----------------	---

Lüzum-u Muhakeme Kararının Kesinleşmesi	Yasal süre içinde itiraz edilmez veya karar üst kurulca (Danıştay) onanırsa karar kesinleşir. Bu şekilde dosya, itiraz üzerine kesinleşmişse Danıştay Başkanlığınca, itiraz edilmeksizin kesinleşmişse Rektörlük Makamı tarafından yetkili Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.
--	--

İtiraz sonucu kararı inceleyen daire, lüzum-u muhakeme kararını bozarak şüphelinin men-i muhakemesine karar verebilir. Bu durumda ise şüpheli yargılanmaz ve bu karar kesindir. Kesinleşen kararların müşteki ve şüpheliye tebliğ edilmesi gerekir.

2. Men-i Muhakeme (Son Soruşturmanın Açılmaması) Kararı

14.AŞAMA/ Men-i Muhakeme Kararı	Şüpheli hakkında suç sabit bulunmaz, kanuni unsurları teşekkül etmez, suç şüpheliye atfedilemez ya da şüphelinin suçu işlediği konusunda kamu davasının açılmasına yetecek ölçüde kanıt elde edilemezse men-i muhakeme kararı verilir.
--	--

Men-i Muhakeme Kararının Tebliği ve İtiraz Süresi	Men-i muhakeme kararı, şüpheli hakkında son soruşturma yapılmasını önler ve bu karar şüpheliye ve varsa müştekiye bildirilir. <u>Müştekiler bu karara 10 gün içinde itiraz edebilirler.</u> İtiraz dilekçesi doğrudan Danıştay Başkanlığına verilebileceği gibi Danıştay'a gönderilmek üzere soruşturmayı açan makama da verilebilir. Karara karşı itiraz edilmesi halinde, kararın tebliğine ilişkin belge ve itiraz dilekçesi de eklenmek suretiyle fezleke, yetkili kurul kararı ve soruşturma dosyası Danıştay'a gönderilmek üzere Rektörlük Makamına gönderilir.
--	--

Men-i Muhakeme Kararının Kesinleşmesi	İtiraz edilsin veya edilmesin, men-i muhakeme kararları kendiliğinden Danıştay'ca incelenir ve yapılan inceleme sonucunda karar onanırsa men-i muhakeme kararı kesinleşir. <u>Danıştay men-i muhakeme kararını bozup lüzum-u muhakeme kararı da verebilir. Danıştay tarafından verilen kararlar kesin olup bunlara karşı itiraz yoluna başvurulamaz.</u>
--	---

Yetkili kurullar; şüphelinin ölümü, genel af ilanı, zaman aşımı, takibi şikâyete bağlı suçlarda şikâyetçinin altı ay içinde dilekçe vermemesi, karar verilmeden önce şikayete

vazgeçilmesi, fiilin Türk Ceza Kanunu kapsamında suç olmaması, şüphelinin görevi dolayısıyla ya da görevini yaptığı sırada gerçekleştirilen bir eylemden kaynaklanmaması gibi durumların birinin varlığı halinde kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verebilirler. Bu kararlar da men-i muhakeme kararları gibi Danıştay'ın incelemesine tabidir. Danıştay'ın verdiği kararlar kesindir.

Soruşturma konusu eylem ve kişi hakkında bu soruşturmadan daha önce başlatılmış bir soruşturma ya da verilmiş bir karar varsa “karar verilmesine yer olmadığına” karar verilmelidir. Bu kararın da şüpheliye ve müştekiye tebliğ edilmesi gerekmektedir. Bu karar da Danıştay'ın incelemesine tabi olup men-i muhakeme kararında belirtilen usulle soruşturmayı açan makam tarafından Danıştay'a gönderilir. Danıştay'ın verdiği karar kesindir.

Dosyayı inceleyen yetkili kurul (İl İdare Kurulu ya da Üniversite 3 Kişilik Kurulu) tarafından, soruşturma emrinin usule uygun alınmaması, soruşturmaya başka şüphelilerin de dahil edilmesi, şüpheli-tanık ifadelerinin hiç veya usulüne uygun alınmaması, eylemin bilirkişi incelemesini gerektiren bir suç olması halinde bilirkişi raporu düzenlettilmemiş olması, soruşturmanın kanuna ve usule uyulmadan yapılması gibi durumların varlığı halinde eksiklikler giderilmek üzere dosyanın geri çevrilmesine karar verilebilir. Bu durumda dosya soruşturmacıya iade edilir; soruşturmacı tarafından, kararda belirtilen eksiklikler giderilir ve yeniden fezleke düzenlenerek dosya, soruşturmayı açan makama teslim edilir. Soruşturmayı açan makam dosyayı yeniden yetkili kurula gönderir.

Danıştay tarafından yapılan inceleme neticesinde, yukarıda belirtilen eksikliklerin varlığı, yetkili kurulların kanun ve usule uygun olarak oluşmaması, toplanmaması ve usulsüz karar vermesi, kararda imzaların eksik olması, verilen kararda noksanlık olması, soruşturmacının karar organına üye olarak katılması, oy çokluğu ile alınan kararlarda muhalefet görüşünün yazılmaması, yasanın öngördüğü biçimde yazılı bildirimlerin yapılmaması, dosyanın başka bir kurula gönderilmesi gerekirken sehven yetkisiz ve görevsiz kurula gönderilmesi durumlarında dosyanın geri çevrilmesi kararı verilebilir. Bu durumda kararda belirtilen eksiklikler giderilerek yeniden karar verilir ve dosya usulüne uygun olarak Danıştay'a gönderilir.

3. Yetkili Kurul Kararlarına Karşı İtiraz

1. 2547 sayılı Kanun 53-c.8 ile yollama yapılan 4483 sayılı Kanunun 9. maddesinde itiraz düzenlenmiştir. Buna göre;

“Yetkili merci, soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine ilişkin kararını Cumhuriyet başsavcılığına, hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisine ve varsa şikayetçiye bildirir.

- Soruşturma izni verilmesine ilişkin karara karşı hakkında inceleme yapılan memur veya diğer kamu görevlisi;
- Soruşturma izni verilmemesine ilişkin karara karşı ise Cumhuriyet başsavcılığı veya şikayetçi itiraz yoluna gidebilir.

İtiraz süresi, yetkili merciin kararının tebliğinden itibaren on gündür.

İtirazlar, öncelikle incelenir ve en geç üç ay içinde karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.”

2. 2547 sayılı Kanun m. 53-c.4'te yetkili kurul kararına karşı itiraz düzenlenmiştir. Buna göre;

- Yükseköğretim Kurulu ve Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkan ve üyeleri hakkında Danıştay'ın İlgili Dairesince verilen lüzum-u muhakeme kararına itiraz ile men-i muhakeme kararlarının kendiliğinden incelenmesi Danıştay'ın İdari İşler Kuruluna aittir.
- Diğer kurullarca verilen lüzum-u muhakeme kararına ilgililerce yapılacak itiraz ile men-i muhakeme kararları kendiliğinden Danıştay İlgili Dairesince incelenerek karara bağlanır.
- Lüzum-u muhakemesi kesinleşen Yükseköğretim Kurulu ve Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkan ve üyelerinin yargılanması Yargıtay ilgili ceza dairesine, temyiz incelemesi Ceza Genel Kuruluna, diğer görevlilerin yargılanmaları suçun işlendiği yer adliye mahkemelerine aittir.

